Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/3239

2.7.2026

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2028-2032 με το οποίο συμπληρώνεται το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» και προβλέπεται συνεισφορά της Κοινότητας στο έργο ITER, και για την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) 2025/1304

[COM(2025) 594 final — 2025/0594 (NLE)]

(C/2026/3239)

Εισηγήτρια: **Alena MASTANTUONO**

Σύμβουλος	Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA (για την εισηγήτρια, Ομάδα I)
Νομοθετική διαδικασία	EU Law Tracker
Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 24.9.2025
Νομική βάση	Άρθρο 40 της Συνθήκης Ευρατόμ
Έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	COM(2025) 594 — final Περίληψη του COM(2025) 594
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών»
Έγκριση από το τμήμα	9.3.2026
Έγκριση από την Ολομέλεια	18.3.2026
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	604
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	209/1/5

1. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΕΟΚΕ)

1.1. **Επικροτεί** το προτεινόμενο πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την περίοδο 2028-2032 (στο εξής: το Πρόγραμμα) και υπογραμμίζει τον πολυεπίπεδο ρόλο του στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της ασφάλειας και της βιωσιμότητας· για τον σκοπό αυτό, τονίζει την ανάγκη να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση του Προγράμματος και να διευρυνθεί ολόκληρο το φάσμα των επενδύσεων, από τη βασική έρευνα έως την πλήρη εφαρμογή.

1.2. **Θεωρεί** ότι, εκτός της ενωσιακής χρηματοδότησης, είναι απαραίτητο να αυξηθεί η χρηματοδότηση των κρατών μελών και να αντληθεί ιδιωτική χρηματοδότηση· ζητεί κατάλληλη χρηματοδότηση εταιρειών όλων των μεγεθών και συμμετοχή διαφόρων φορέων σε συνεργατικές και διασυνοριακές συμπράξεις έρευνας και καινοτομίας, ώστε να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανικών οικοσυστημάτων και η οικονομική ασφάλεια της ΕΕ.

1.3. **Επισημαίνει** τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και λύσεων, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανάγκη για κατάλληλη εκτίμηση και διαχείριση των κινδύνων, ώστε να διασφαλίζεται ότι θα αποκλείονται τα τρίτα μέρη που δεν πληρούν τα γενικά κριτήρια αξιών και ασφάλειας του Προγράμματος, καθώς και ότι η συνεργασία θα διασφαλίζει τα οικονομικά συμφέροντα και τα συμφέροντα ασφαλείας της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις οικονομικές πτυχές και τη χρήση των αποτελεσμάτων.

1.4. **Πιστεύει** ότι η ανάπτυξη της ενέργειας από σύντηξη αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της χρηματοδότησης του Προγράμματος και θεωρεί σημαντικό να υποστηριχθεί ο ρόλος της ΕΕ στον διεθνή θερμοπυρηνικό πειραματικό αντιδραστήρα (ITER), με στόχο την ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος ενέργειας σύντηξης σε παγκόσμιο πλαίσιο και την επιτάχυνση της υιοθέτησης από την αγορά και της χρήσης της ενέργειας από σύντηξη στην ΕΕ.

1.5. **Τονίζει** την ανάγκη κατάλληλης χρηματοδότησης για την ανάπτυξη άλλων πυρηνικών τεχνολογιών στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και προηγμένων δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων (SMR και AMR), των προηγμένων καυσίμων και υλικών, και των ασφαλών λύσεων για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων, με ιδιαίτερη έμφαση στον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου.

1.6. **Ενθαρρύνει** την εστίαση των πόρων στην ανάπτυξη και την υιοθέτηση πυρηνικών τεχνολογιών για σκοπούς εκτός της ηλεκτροπαραγωγής, όπως οι εφαρμογές στον ιατρικό, διαστημικό, γεωργικό και βιομηχανικό τομέα· θεωρεί οριζόντιους στόχους του Προγράμματος την πρόληψη των κινδύνων και την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους, καθώς και την προστασία των ανθρώπων και του περιβάλλοντος έναντι των κινδύνων για την ασφάλεια και την προστασία, και ζητεί καλύτερη ενημέρωση για τα πυρηνικά θέματα μέσω επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

1.7. **Ζητεί** να γίνουν οι δέουσες επενδύσεις στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στον πυρηνικό τομέα, με στόχο να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα τόσο ταλέντων παγκόσμιας κλάσης όσο και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού· για τον σκοπό αυτόν, ενθαρρύνει την ενσωμάτωση των πυρηνικών θεμάτων στην εκπαίδευση όλων των επιπέδων και την προώθηση της ελκυστικότητας των επαγγελμάτων του πυρηνικού τομέα, με παράλληλη ενίσχυση της διασυνοριακής κινητικότητας και της δικτύωσης μέσω υψηλού επιπέδου ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών.

1.8. **Τάσσεται υπέρ** της εφαρμογής της προσέγγισης της απλούστευσης από τη σκοπιά των δικαιούχων, σε όλες τις διοικητικές συνιστώσες του Προγράμματος και σε όλα τα στάδια των διαδικασιών υποβολής αιτήσεων και ανάθεσης, και ζητεί να καταστούν οι διαδικασίες και τα προγράμματα εργασίας εύκολα προσβάσιμα σε όλους τους δυνητικούς δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

1.9. **Τονίζει** την ανάγκη να δημιουργηθεί ισχυρή συνέργεια μεταξύ του Προγράμματος, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ), του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και άλλων σχετικών ταμείων και προγραμμάτων της ΕΕ, μεταξύ άλλων με την υιοθέτηση μιας προσανατολισμένης στα αποτελέσματα προσέγγισης, με παράλληλη συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων του οικοσυστήματος και τήρηση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας.

2. ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οριζόντια επιχειρήματα

2.1. Η παρούσα γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ είναι η τελευταία της σειράς γνωμοδοτήσεων του οργάνου σχετικά με τα προγράμματα έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, της οποίας προηγήθηκαν πρόσφατα οι γνωμοδοτήσεις σχετικά με το πρόγραμμα για την περίοδο 2021-2025 ([1]) και για την περίοδο 2026-2027 ([2]).

2.2. Η ΕΟΚΕ έχει επίσης εκδώσει τελευταία αρκετές άλλες γνωμοδοτήσεις για τον πυρηνικό τομέα, όπως αναφέρεται στα σχετικά σημεία κατωτέρω. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ συμβάλλει στην προετοιμασία του νέου ΠΔΠ με διάφορες γνωμοδοτήσεις, μεταξύ άλλων σχετικά με το ΕΤΑ ([3]) και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ([4]), οι οποίες είναι οι σημαντικότερες όσον αφορά το Πρόγραμμα.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.1 (Πρόγραμμα)

2.3. Το Πρόγραμμα αποτελεί μέρος της δέσμης του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) και συμβάλλει σε διάφορες προτεραιότητες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας και της συνολικής ασφάλειας (ο όρος «συνολική» καλύπτει τις διάφορες διαστάσεις της ασφάλειας). Οι ειδικοί στόχοι του Προγράμματος για την προώθηση της έρευνας σε ασφαλείς και καινοτόμες πυρηνικές τεχνολογίες και τη διασφάλιση των σχετικών δεξιοτήτων και ταλέντων στην ΕΕ είναι επαρκώς αιτιολογημένοι. Για να επιτευχθούν όλοι οι στόχοι του Προγράμματος, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι το χρηματοδοτικό του κονδύλιο θα είναι επαρκές για την υλοποίησή του.

([1]) ΕΕ C, C/2019/110, 22.3.2019.
([2]) ΕΕ C, C/2025/2968, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2968/oj.
([3]) ΕΕ C, C/2026/873, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/873/oj.
([4]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρόγραμμα "Ορίζων Ευρώπη"» (ΕΕ C, C/2026/1973, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1973/oj).

2.4. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να επιδιωχθούν συνέργειες με άλλα σχετικά ταμεία και προγράμματα της ΕΕ (βλ. σύσταση 1.9), ώστε να διασφαλιστούν οι κατάλληλες επενδύσεις καθ' όλη τη διάρκεια των διαφόρων επενδυτικών σταδίων, από τη βασική έρευνα έως την καινοτομία και την πλήρη εφαρμογή.

2.5. Η συνεργασία με άλλα ταμεία είναι επίσης αναγκαία από την άποψη των πόρων, δεδομένου ότι το ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο του Προγράμματος ανέρχεται σε 6,7 δισ. ευρώ για πέντε έτη, ποσό που αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 6 % του κονδυλίου για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και σε λιγότερο από το 4 % του ΕΤΑ για επτά έτη.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.2 (εσωτερική συνεργασία)

2.6. Δεδομένων των σημαντικών επενδυτικών αναγκών στον τομέα του Προγράμματος, είναι επίσης αναγκαίο να αυξηθούν οι προσπάθειες σε επίπεδο κρατών μελών, επιπλέον της χρηματοδότησης της ΕΕ. Η ανάγκη να ανταποκριθούν στις γεωπολιτικές, γεωοικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις ωθεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τις επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία εν γένει, καθώς και στην πυρηνική επιστήμη και τις πυρηνικές τεχνολογίες.

2.7. Είναι επίσης σημαντικό να αντληθεί ιδιωτική χρηματοδότηση για τον σκοπό αυτό και να συμμετάσχουν τόσο δημόσιοι όσο και ιδιωτικοί φορείς σε συνεργατικές και διασυνοριακές συμπράξεις έρευνας και καινοτομίας, στις οποίες θα συμμετέχουν επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Εκτός από τις μεγάλες εταιρείες που κυριαρχούν σε αυτό το περιβάλλον της αγοράς, οι καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη και την υιοθέτηση της πυρηνικής τεχνολογίας σε διάφορα τμήματα των αξιακών αλυσίδων. Οι ευέλικτες και διασυνοριακές συμπράξεις είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση των ευρωπαϊκών βιομηχανικών οικοσυστημάτων και, ως εκ τούτου, της συνολικής ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ασφάλειας της ΕΕ.

2.8. Η ισχυρή τεχνολογική ικανότητα αποτελεί ολοένα και πιο κρίσιμη πτυχή για τον καθορισμό της παγκόσμιας επιρροής και ισχύος. Η πυρηνική ερευνητική κοινότητα αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από μεγάλες εταιρείες και δημόσιους φορείς. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστούν επαρκείς πόροι για τους μεγάλους παράγοντες και να ενισχυθούν οι προσπάθειες των τελευταίων για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να ενισχυθεί ο ρόλος των μικρότερων επιχειρήσεων, όπως οι καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις. Για τον σκοπό αυτό, το μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης θα πρέπει να οριστεί σε 100 % για τις εταιρείες όλων των μεγεθών στο στάδιο των δράσεων έρευνας και καινοτομίας, καθώς και έως 100 % για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και έως 70 % για τις μεγάλες εταιρείες για τις δράσεις καινοτομίας.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.3 (διεθνής συνεργασία)

2.9. Η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και λύσεων απαιτεί σημαντικούς πόρους, που δεν είναι δυνατό να συγκεντρωθούν χωρίς διεθνή συνεργασία. Ως εκ τούτου, η συνεργασία με τρίτους είναι απαραίτητη προκειμένου η ΕΕ να αναπτύξει τις ικανότητες και τον παγκόσμιο ρόλο της στον πυρηνικό τομέα.

2.10. Από την άλλη πλευρά, οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τη συνεργασία με τρίτους πρέπει να αξιολογούνται και να αντιμετωπίζονται κατάλληλα. Πρέπει να εξασφαλιστεί η επίτευξη των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ στο πλαίσιο της συνεργασίας, όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας να διαφυλαχθεί η οικονομική ασφάλεια της ΕΕ, από τον εφοδιασμό με πρώτες ύλες έως την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

2.11. Εκτός από τις προϋποθέσεις για τη διασφάλιση των άμεσων οικονομικών συμφερόντων και των συμφερόντων ασφαλείας της ΕΕ, τα προτεινόμενα κριτήρια για τη συμμετοχή τρίτων χωρών στο Πρόγραμμα περιλαμβάνουν επίσης γενικά κριτήρια αξιών. Αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρά και να αποκλείουν τις χώρες που δεν πληρούν τα εν λόγω κριτήρια ή παραβιάζουν τις αρχές της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.4 (ενέργεια από σύντηξη)

2.12. Δεδομένων των σημαντικών ευκαιριών που παρέχει η ενέργεια από σύντηξη, είναι ζωτικής σημασίας να διατεθεί επαρκής χρηματοδότηση για την προώθησή της. Για να ξεπεραστούν τα επιστημονικά και τεχνολογικά εμπόδια και τα εμπόδια της αγοράς που παρακωλύουν την ανάπτυξη και την υιοθέτησή της, όλα τα στάδια των επενδύσεων θα πρέπει να εξετάζονται συνολικά, από την έρευνα μέσω πιλοτικών εφαρμογών έως την πλήρη λειτουργία και ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων υποδομών. Η επικείμενη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη σύντηξη θα πρέπει να παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον σκοπό αυτό.

2.13. Ένα σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού του Προγράμματος (4 δισ. ευρώ) προτείνεται να διατεθεί για τη συνεισφορά της ΕΕ στο έργο ITER. Αυτό είναι δικαιολογημένο, δεδομένης της ανάγκης να επιταχυνθεί η υιοθέτηση της ενέργειας σύντηξης από την αγορά και να ενισχυθεί το ευρωπαϊκό οικοσύστημα. Η απόφαση αυτή συμπληρώνει επίσης την πρωτοβουλία «Moonshot Fusion» (ενός εξαιρετικά φιλόδοξου έργου σύντηξης) του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», η οποία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την ανάπτυξη της ενέργειας από σύντηξη στο δίκτυο της ΕΕ.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.5 (άλλες επενδύσεις στην πυρηνική ενέργεια)

2.14. Η αυξημένη ανάγκη για ασφάλεια του εφοδιασμού και απανθρακοποίηση των ενεργειακών συστημάτων έχει καταστήσει την πυρηνική ενέργεια ελκυστικότερη επιλογή στην παραγωγή ενέργειας, ενώ εναπόκειται στα κράτη μέλη να επιλέξουν το δικό τους ενεργειακό μείγμα. Η αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με πηγές ενέργειας μηδενικών και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών δεν αποτελεί μόνο ζήτημα παραγωγής ενέργειας, αλλά είναι επίσης σημαντική για τις προσπάθειες απανθρακοποίησης διαφόρων βιομηχανιών και άλλων καταναλωτών ενέργειας. Γι' αυτό απαιτούνται ενισχυμένες επενδύσεις στην ανάπτυξη και την υιοθέτηση καινοτόμων και ασφαλών πυρηνικών τεχνολογιών και συστημάτων, όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ ([5]) σχετικά με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ([6]) για το ενδεικτικό πυρηνικό πρόγραμμα του 2025.

2.15. Οι SMR και AMR αποτελούν παραδείγματα τεχνολογιών με αυξανόμενες δυνατότητες. Οι SMR έχουν αναγνωριστεί ως καθαρή και ευέλικτη λύση για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας για οικιακές και βιομηχανικές εφαρμογές, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής υδρογόνου. Το στρατηγικό σχέδιο δράσης της ευρωπαϊκής συμμαχίας για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες ([7]) αποσκοπεί στη διάδοση των SMR και στην παροχή βοήθειας στη βιομηχανία της ΕΕ ώστε να αναπτυχθεί και να γίνει ανταγωνιστική σε παγκόσμια κλίμακα. Το σχέδιο δράσης πρέπει να υποστηρίζεται από ενωσιακή χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων μέσω του προγράμματος Ευρατόμ. Αποτελεί επίσης τη βάση για την επικείμενη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους SMR.

2.16. Δεδομένου ότι οι τεχνολογίες σχάσης είναι ήδη ικανές να στηρίξουν τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αξίζουν μεγαλύτερη αναγνώριση, η οποία μπορεί να επιτευχθεί εάν αυξηθεί η χρηματοδότηση που διατίθεται για τη σχάση και εάν της αποδοθεί συντελεστής μετριασμού της κλιματικής αλλαγής 100 %, βάσει του κανονισμού για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού, και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης. Οι καινοτόμες δράσεις που σχετίζονται με τις τεχνολογίες σχάσης (SMR, AMR, κύκλος καυσίμου κ.λπ.) θα πρέπει επίσης να είναι επιλέξιμες για έργα Moonshot στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

2.17. Πρέπει επίσης να καταβληθούν εντατικές προσπάθειες για την ενίσχυση της ασφαλούς διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων ([8]). Απαιτούνται ειδικές προσπάθειες για την ανάπτυξη του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου, ώστε να αντιμετωπιστούν οι γεωπολιτικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού με καύσιμα και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής ασφάλειας. Δεδομένης της σημασίας που έχει η διασφάλιση της ασφαλούς και προστατευμένης διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων, είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ικανότητα του EURAD 2 (ευρωπαϊκού κοινού προγράμματος για τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων) ώστε να ανταποκρίνεται πιο δυναμικά στις εξελισσόμενες ανάγκες και στις αλλαγές πολιτικής στον συγκεκριμένο τομέα, με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

2.18. Συνολικά, το Πρόγραμμα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των πυρηνικών υλικών, τεχνολογιών και εγκαταστάσεων, καλύπτοντας την προμήθεια πρώτων υλών, την παραγωγή, την εφοδιαστική, τον παροπλισμό και τη διαχείριση αποβλήτων. Απαιτούνται επίσης προηγμένες λύσεις για τη διατήρηση και την αναβάθμιση της ασφαλούς λειτουργίας των υφιστάμενων μονάδων.

2.19. Είναι επίσης σημαντικό να αναγνωριστούν και να ληφθούν υπόψη διάφοροι παράγοντες που δραστηριοποιούνται στις αξιακές αλυσίδες. Για παράδειγμα, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο σε πολλά τμήματα των αξιακών αλυσίδων που σχετίζονται με τις πυρηνικές τεχνολογίες. Δραστηριοποιούνται επίσης σε ευρύ φάσμα τομέων.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.6 (χρήσεις εκτός της ηλεκτροπαραγωγής)

2.20. Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις ευκαιρίες τις οποίες προσφέρουν η πυρηνική επιστήμη και οι πυρηνικές τεχνολογίες σε πολλούς τομείς εκτός της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως οι εφαρμογές της ιοντίζουσας ακτινοβολίας στους τομείς της υγείας, της γεωργίας, του διαστήματος και της βιομηχανίας. Οι ευκαιρίες αυτές αφορούν επίσης τα κράτη μέλη που δεν χρησιμοποιούν πυρηνική ενέργεια στο ενεργειακό τους μείγμα.

2.21. Στον τομέα της υγείας, οι ακτινολογικές και πυρηνικές τεχνολογίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την καταπολέμηση του καρκίνου σε όλα τα στάδιά του, καλύπτοντας την ανίχνευση, τη διάγνωση, τη θεραπεία και τη φροντίδα. Προκειμένου να καλυφθεί η αυξανόμενη ανάγκη για ραδιοϊσότοπα στην υγειονομική περίθαλψη, πρέπει να ξεπεραστούν αρκετές προκλήσεις: υψηλές εξαρτήσεις από τρίτες χώρες για ορισμένα βασικά αρχικά υλικά, γήρανση των ερευνητικών αντιδραστήρων και καθυστερήσεις στα σχέδια κατασκευής νέων, καθώς και έλλειψη εναρμονισμένης εφαρμογής της εφαρμοστέας νομοθεσίας, όπως αυτής για την πυρηνική ενέργεια, τα φαρμακευτικά προϊόντα και τις μεταφορές, σε ολόκληρη την ΕΕ.

([5]) ΕΕ C, C/2026/883, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/883/oj.
([6]) COM(2025) 315 final.
([7]) The strategic action plan by the European Alliance on Small Modular Reactors (Το στρατηγικό σχέδιο δράσης της ευρωπαϊκής συμμαχίας για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες).
([8]) ΕΕ C, C/2025/110, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/110/oj.

2.22. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται απτή πρόοδος στην εφαρμογή του στρατηγικού θεματολογίου για τις ιατρικές εφαρμογές ιοντίζουσας ακτινοβολίας (SAMIRA) και της πρωτοβουλίας για ευρωπαϊκό κέντρο ραδιοϊσοτόπων (ERVI) σε σύνδεση με το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου, μεταξύ άλλων μέσω της συμβολής της πρωτοβουλίας ERVI στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των εξαρτήσεων και στην ενίσχυση των ικανοτήτων για παραγωγή ουρανίου χαμηλού εμπλουτισμού / υψηλής περιεκτικότητας (HALEU) και σταθερών ισοτόπων στην Ευρώπη ([9]).

2.23. Η προστασία των ανθρώπων και του περιβάλλοντος πρέπει να θεωρείται οριζόντια προσέγγιση σε ολόκληρο το Πρόγραμμα, τόσο στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής όσο και στους άλλους τομείς. Αν και η πρόληψη των κινδύνων για την ασφάλεια πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα, πρέπει επίσης να διατεθεί κατάλληλη χρηματοδότηση για τη βελτίωση της ετοιμότητας αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων, όπως τα ατυχήματα από ακτινοβολία. Είναι επίσης σημαντική η πρόληψη και η προετοιμασία για τους κινδύνους που προκαλούνται για την ασφάλεια από την παράνομη μεταφορά και χρήση ραδιενεργών υλικών.

2.24. Δεδομένου του πολυεπίπεδου ρόλου των πυρηνικών τεχνολογιών στην οικονομία και την κοινωνία, είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ενημέρωση σχετικά με τα πυρηνικά θέματα και τους στόχους και τα αποτελέσματα του Προγράμματος μέσω επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με διάφορους φορείς της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των πολιτών γενικότερα.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.7 (δεξιότητες και ταλέντα)

2.25. Η διαθεσιμότητα ταλέντων παγκόσμιας κλάσης στον πυρηνικό τομέα αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου η ΕΕ να εξασφαλίσει και να διατηρήσει ισχυρό ρόλο στο παγκόσμιο πλαίσιο. Μπορεί να επιτευχθεί μέσω της εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου, σε συνδυασμό με ένα περιβάλλον έρευνας και καινοτομίας που προωθεί την αριστεία και παρέχει πρόσβαση σε προηγμένες υποδομές έρευνας και τεχνολογίας. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC) διαδραματίζει εν προκειμένω ζωτικό ρόλο.

2.26. Επιπλέον, η επιτυχία στον πυρηνικό τομέα απαιτεί ειδικευμένους επαγγελματίες και εργατικό δυναμικό για τις πρακτικές εργασίες, από επιθεωρητές και εργαζομένους βασικών καθηκόντων για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής έως ιατρικό και υγειονομικό προσωπικό. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας να διατεθεί επαρκής χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα για την προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων, η οποία πρέπει να συμπληρώνει τις εθνικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

2.27. Η επίτευξη και η διατήρηση της αναγκαίας νοοτροπίας, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων απαιτεί, εκτός από τη γενική ενημέρωση, να ενσωματωθούν τα πυρηνικά θέματα στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, από τα δημοτικά σχολεία έως την επαγγελματική κατάρτιση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε συνδυασμό με ειδικά προσαρμοσμένες δεξιότητες που σχετίζονται με την εργασία. Η εκπαίδευση στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) αποτελεί μια βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη δεξιοτήτων για όλους.

2.28. Είναι επίσης αναγκαίο να προωθηθεί η ελκυστικότητα των επαγγελμάτων του πυρηνικού τομέα, ιδίως για τους νέους, και να ενθαρρυνθούν οι γυναίκες να απασχοληθούν σε αυτόν τον τομέα. Σύμφωνα με την ανάλυση του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ) ([10]), οι μισθοί στον πυρηνικό τομέα είναι οι δεύτεροι υψηλότεροι στον τομέα της ενέργειας, μετά τον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Το ποσοστό των γυναικών σε ηγετικούς ρόλους στον πυρηνικό τομέα έχει παρουσιάσει ελπιδοφόρες τάσεις και σήμερα υπερβαίνει τον μέσο όρο του 25 % για το σύνολο της οικονομίας.

2.29. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών είναι απαραίτητη για τη συμπλήρωση των εθνικών προσπαθειών και τη δημιουργία συνεργειών και πρόσθετων οφελών όσον αφορά τα ταλέντα και τις δεξιότητες. Το ίδιο ισχύει και για τη διεθνή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης της ερευνητικής συνεργασίας με σκοπό την ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής αριστείας και της ανταλλαγής εμπειρογνωμοσύνης σε πρακτικές λειτουργίες. Η διαθεσιμότητα και η πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου υποδομές έρευνας και καινοτομίας είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της κινητικότητας και της δικτύωσης των ταλέντων.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.8 (απλούστευση)

2.30. Η απλούστευση πρέπει να είναι μια γενική προσέγγιση που εφαρμόζεται σε όλες τις διοικητικές συνιστώσες του Προγράμματος και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, από τα προγράμματα εργασίας έως τις διαδικασίες υποβολής αιτήσεων και ανάθεσης. Τα μέτρα απλούστευσης θα πρέπει να εφαρμοστούν πρωτίστως από τη σκοπιά των δικαιούχων, διασφαλίζοντας ότι οι διαδικασίες και τα προγράμματα εργασίας είναι εύκολα προσβάσιμα και κατανοητά για όλα τα είδη δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ([11]).

([9]) ΕΕ C, C/2024/4661, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4661/oj.
([10]) ΔΟΕ, World Energy Employment 2025.
([11]) Βλ. επίσης ΕΕ C, C/2026/873, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/873/oj.

2.31. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η δομή και η διακυβέρνηση του Προγράμματος είναι σαφείς και εξορθολογισμένες, κάτι που βοηθά επίσης τους δικαιούχους να διαχειρίζονται τις διαδικασίες. Επιπλέον, οι σαφείς και διαφανείς κανόνες χορήγησης και ένα ενθαρρυντικό συνολικό χρηματοδοτικό τοπίο είναι ζωτικής σημασίας για τους δυνητικούς δικαιούχους, γεγονός που απαιτεί την εξεύρεση κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ προβλεψιμότητας και ευελιξίας.

Επιχειρήματα υπέρ της σύστασης 1.9 (συνέργεια)

2.32. Το άρθρο 7 του σχεδίου κανονισμού προτείνει την ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ του προγράμματος Ευρατόμ και άλλων προγραμμάτων της ΕΕ, αναφέροντας ότι ένα έργο μπορεί να επωφεληθεί τόσο από χρηματοδότηση της Ευρατόμ όσο και από άλλες ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης. Η ενισχυμένη συνέργεια μεταξύ των διαφόρων εργαλείων χρηματοδότησης —όπως το ΕΤΑ, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και άλλα σχετικά ταμεία και προγράμματα της ΕΕ— είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη. Δεδομένου ότι το Πρόγραμμα σχετίζεται και με τα τέσσερα σκέλη πολιτικής του ΕΤΑ, από την καθαρή και την ψηφιακή μετάβαση έως τα ζητήματα που σχετίζονται με την υγεία και το διάστημα, οι συνέργειες και τα οφέλη θα πρέπει να εξεταστούν σε όλα αυτά τα θέματα.

2.33. Για να καταστούν βιώσιμες οι συνέργειες, η χρηματοδότηση πρέπει να βασίζεται σε μια προσέγγιση προσανατολισμένη στα αποτελέσματα, ενώ επίσης πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τροπολογία 1

Αφορά τη σύσταση 1.3

Τροποποιεί το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο β)

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
Άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο β) είναι προσηλωμένες σε μια οικονομία ανοιχτής αγοράς που βασίζεται σε κανόνες, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την υποστήριξη δημοκρατικών θεσμών·	Άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο β) είναι προσηλωμένες σε μια οικονομία ανοιχτής αγοράς που βασίζεται σε κανόνες, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την υποστήριξη δημοκρατικών θεσμών***, καθώς και του σεβασμού των αρχών της διεθνούς ειρήνης και της ασφάλειας***·

Αιτιολογία

Βλ. σημείο 2.11.

Τροπολογία 2

Αφορά τη σύσταση 1.5

Πρόσθετος ειδικός στόχος στο άρθρο 3 παράγραφος 2, μετά το στοιχείο β)

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
	Άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β) (πρόσθετο στοιχείο) ***προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης καινοτόμων και ασφαλών ενεργειακών λύσεων σχάσης, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων αντιδραστήρων και ολόκληρου του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου***·

Αιτιολογία

Βλ. σημεία 2.14-2.19.

Τροπολογία 3

Αφορά τη σύσταση 1.5

Πρόσθετος ειδικός στόχος στο παράρτημα, μετά τους ειδικούς στόχους 2α) και 2β)

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
	Ειδικός στόχος 2β) (πρόσθετο στοιχείο) ***Επιπλέον των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την ενέργεια σχάσης και αναφέρονται στους ειδικούς στόχους 2γ) και 2δ) (ασφάλεια και προστασία, διαχείριση αποβλήτων, δεξιότητες και ικανότητες)*** ***(i) στήριξη της ανάπτυξης τεχνολογιών παραγωγής ενέργειας με βάση τη σχάση, συμπεριλαμβανομένων των μικρών δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων (SMR) και των προηγμένων δομοστοιχειωτών αντιδραστήρων (AMR)·*** ***(ii) στήριξη της ανάπτυξης προηγμένων καυσίμων και ολόκληρων κύκλων καυσίμου·*** ***(iii) ενίσχυση λύσεων για τη διατήρηση και την αναβάθμιση της ασφαλούς λειτουργίας των υφιστάμενων μονάδων·*** (iv) ***ενίσχυση της δημιουργίας ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων για την ανάπτυξη και την υιοθέτηση καινοτόμων ενεργειακών λύσεων σχάσης.***

Αιτιολογία

Βλ. σημεία 2.14-2.19.

Τροπολογία 4

Αφορά τη σύσταση 1.7

Τροποποιεί το άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ)

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
Άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) ανάπτυξη, διατήρηση και αξιοποίηση της εμπειρογνωσίας και των ικανοτήτων στον πυρηνικό τομέα μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης και ***υποστήριξη*** της πρόσβασης σε προηγμένες ερευνητικές υποδομές, με διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και της επιχειρησιακής αριστείας τους· και	Άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) ανάπτυξη, διατήρηση και αξιοποίηση της εμπειρογνωσίας και των ικανοτήτων στον πυρηνικό τομέα μέσω ***ενημέρωσης,*** εκπαίδευσης ***σε όλα τα επίπεδα*** και κατάρτισης***, καθώς*** και ***υποστήριξης*** της πρόσβασης σε προηγμένες ερευνητικές υποδομές, με διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και της επιχειρησιακής αριστείας τους· και

Αιτιολογία

Βλ. σημεία 2.25-2.29.

Τροπολογία 5

Αφορά τις συστάσεις 1.6 και 1.7

Προσθέτει νέο σημείο vi) στον ειδικό στόχο 2δ) στο παράρτημα

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
	vi) ενίσχυση της ενημέρωσης για τα πυρηνικά θέματα και το πρόγραμμα μέσω επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των πολιτών γενικότερα.

Αιτιολογία

Βλ. σημεία 2.24 και 2.27.

Τροπολογία 6

Αφορά τη σύσταση 1.2

Προσθέτει νέα παράγραφο στο άρθρο 12, μετά την παράγραφο 2

Κείμενο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΟΚΕ
	Νέα παράγραφος μετά το άρθρο 12 παράγραφος 2 ***Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 27 του κανονισμού [για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη»], έως και το 100 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών μιας δράσης στο πλαίσιο του προγράμματος Ευρατόμ μπορεί να επιστραφεί τόσο για τις ΜΜΕ όσο και για άλλες κερδοσκοπικές νομικές οντότητες στο στάδιο των δράσεων έρευνας και καινοτομίας.***

Αιτιολογία

Βλ. σημείο 2.8.

Βρυξέλλες, 18 Μαρτίου 2026.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Séamus BOLAND

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΥΠΕΒΑΛΑΝ ΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Ο κατωτέρω κατάλογος καταρτίζεται σε αμιγώς οικειοθελή βάση και υπό την αποκλειστική ευθύνη της εισηγήτριας. Η εισηγήτρια έλαβε εισηγήσεις από τους ακόλουθους εκπροσώπους συμφερόντων (οργανισμούς και/ή αυτοαπασχολούμενους) κατά την κατάρτιση της γνωμοδότησης TEN/864 με θέμα «Πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας 2028-2032»:

Οργανισμοί και/ή αυτοαπασχολούμενοι

Newcleo

nuclearеurope

Orano

Urenco